

De regio Noord-Frankrijk is, met een productie van 2 miljoen ton consumptie-aardappelen, het hart van de Franse aardappelwereld. Men produceert er één op de drie Franse consumptieaardappelen, 90% van de diepvriesfrites en exporteert een kwart van zijn aardappelproductie. Omdat Potato Europe dit jaar in Frankrijk wordt georganiseerd, volgt een schets van de ontwikkelingen in de Franse sector.

Potato Europe 2012 op 12-13 september

Ontwikkelingen in de Franse aardappelsector

Frankrijk is, evenals Nederland, van oudsher een belangrijke speler in de Europese aardappelwereld. Dit uit zich in de actieve rol in Europese vakorganisaties. Als toekomstig voorzitter van EAPR (aardappelonderzoek) zal Frankrijk de 20ste driejaarlijkse Europese Conferentie van EAPR in 2017 organiseren.

Pootaardappelen

Productie

Met een sinds 2006 toenemend areaal van 17.274 hectare (2011) en een EU-aandeel van 16% neemt Frankrijk, na Nederland (36%) en Duitsland (17%) de derde plaats in. 150 hectare is bestemd voor biologisch pootgoed. De gecertificeerde productie bedroeg in 2011 een record van 450.350 ton. De productie wordt in de markt gezet door zo'n 50 collecteurs/expediteurs (80%) en circa 200 producenten/verkopers (20%). Frankrijk telt 1407 aardappelerassen op de Europese rassenlijst, 204 op de Franse rassenlijst en selecteerde in 2011 tien nieuwe rassen. Het aantal telers neemt af en telt nu 887 met een gemiddeld areaal van 18 hectare; er is sprake van schaalvergroting. Het aandeel van gecertificeerd pootgoed in het totaalverbruik is gestegen tot 86%.

Export en import

Frankrijk exporteert gemiddeld op jaarbasis 100.000 ton pootaardappelen. Sinds 2009 neemt de export toe. In 2011 was de export 144.600 ton tegen 136.500 ton in 2010. 50% vindt zijn bestemming in de EU, 47% gaat naar Noord-Afrika en het Midden-Oosten. De traditionele afzetmarkten zijn Spanje, Portugal, Italië en de Maghreblanden, Egypte en het Midden-Oosten. Een toenemend volume (36.000 ton in 2011) bestemd voor herexport gaat via Nederland.

Frankrijk importeerde in 2011 31.500 ton (tegen 29.000 in 2010). Hiervan kwam 25.000 ton uit Nederland; in 2010 was dit 20.000 ton. Na Nederland zijn België en Duitsland de grootste leveranciers op de Franse markt.

Structuur

De pootaardappelproductie is geconcentreerd in Noord-Frankrijk en Bretagne. De telers zijn georganiseerd in een federatie, FN₃PT (Fédération Nationale des Producteurs de Plants de Pommes de Terre). Als gevolg van de Wet op de Modernisering in de landbouw (2010) en EU-ontwikkelingen heeft de sector zich in 2011 gereorganiseerd. De regionale structuren van FN₃PT, te weten Plants Bretagne, Comité Nord en Comité Centre et

V.l.n.r. p. 6-8: duurzame aardappelteelt in Picardie (aardappelen- naast roggeperceel); Rassenonderzoek in Bretons lab; Publieksmarkt in Parijs.
Foto's Ministère de l'Agriculture et de la Pêche.

Sud, hebben sinds eind 2011 de juridische status van telersorganisatie (p.o.) verkregen. Anders dan in de G&F-sector hebben de drie p.o.'s bewust gekozen voor de juridische status van een 'niet-commerciële' p.o. Hiermee blijft de afzet in handen van de individuele teler. De FN3PT is een AOP (associatie van p.o.'s) geworden. Dankzij deze nieuwe structuur kunnen reglementaire voorschriften sectorbreed worden opgelegd. De pootgoed-productie is voor 80% contractteelt tussen teler en collecteur/expediteur.

'Verbeterd investeringsklimaat biedt kansen'

Concurrentiepositie

De pootgoedexport had in 2011-'12 een goede start, vooral naar verre bestemmingen. De export naar Zuid- en Oost-Europa lijkt echter moeizamer te verlopen, door de economische crisis in Zuid-Europa en de momenteel zwaar overvoerde markt in Oost-Europa. Interessante afzetmarkten blijken steeds vaker verre bestemmingen. Europees pootgoed zal ook duurder worden door hoge(re) transportkosten en de toenemende milieudruk. De FN3PT heeft recent drie prioriteiten gesteld voor de versterking van de concurrentiepositie van de Franse pootgoedsector, waaronder:

- Een solide kwaliteitsbeleid (exportcertificering) met meer harmonisering in Europees verband (met het oog op geschillen met derde landen);

- Een efficiënt onderzoekapparaat voor rassenverbetering en fyto-sanitaire zaken (focus op PVY-virus en nematoden). Hiervoor kent Frankrijk een recent opgerichte (publiek-private) onderzoekseenheid UMT Innoplant en ook het INRA (fundamenteel onderzoek). Het instituut voor praktijkonderzoek, Arvalis-Institut du Végétal, heeft twee onderzoeksprogramma's voor aardappelen.
- Partnerschap met belangrijke afzetmarkten. Als voorbeeld wordt genoemd de succesvolle tienjarige samenwerking met Egypte. Ook met Brazilië is recent een akkoord gesloten in samenwerking met de Braziliaanse licentiehouders Multiplanta.

Consumptieaardappelen

Exportfocus op Oost-Europa

Frankrijk neemt als producent, met een areaal van 110.300 hectare en een (record) oogst van 5,3 miljoen ton (+17% tegenover 2010), na Duitsland en vóór Nederland, de tweede plaats in de EU. Frankrijk is echter de grootste exporteur, niet alleen in de EU, maar ook wereldwijd. In 2011 exporteerde Frankrijk 20% van zijn productie, oftewel bijna 2 miljoen ton. De import geeft sinds 2008 een dalende tendens weer.

Dit geldt ook voor de import uit Nederland (14.000 ton in 2011 tegen 18.000 ton in 2010). Voornaamste bestemmingen van de Franse consumptieaardappelen zijn België, Zuid- en Oost-Europa. 6% ofwel 105.000 ton ging naar

Op 12-13 september a.s. vindt in de Noord-Franse plaats Villers-Saint-Christophe (50 km ten oosten van Amiens) Potato Europe 2012 plaats. Er zal een Hollandpaviljoen worden georganiseerd. EL&I-directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit, Kees Lever, zal een Frans-Nederlandse ontmoeting voorzitten van de overheids- en professionele organisaties in de aardappelsector. Ook wordt een matchmakingbijeenkomst georganiseerd. Potato Europe is een roulerend evenement, om beurten georganiseerd door Nederland, Frankrijk, België en Duitsland. Potato Europe 2011 telde 173 exposanten en trok ruim 7000 bezoekers, waarvan ruim 20% uit 41 verschillende landen. De beurs is ook interessant voor leveranciers van machines en verpakkingsmateriaal. De Franse investeringen door de sector in agro-apparatuur trekken weer aan. De markt voor zaai-, grondbewerkings- en bemestingsmachines nam in 2011 met ruim 30% toe en ook de perspectieven voor 2012 zijn positief. Frankrijk importeerde in 2011 voor € 3,5 miljard aan landbouwmachines. Nederland nam als leverancier de zesde plaats in, ná Duitsland, Italië, de Verenigde Staten, België en Oostenrijk.

Meer informatie bij het Landbouwraparijs en op: www.potatoeurope.com

Nederland. De export naar Oost-Europa nam sterk toe (+48% in 2011), naar verluidt dankzij de goede, constante kwaliteit, maar ook dankzij de versterkte marktpositie van de Franse retailers aldaar. Deze markt wordt als een belangrijke groeimarkt gezien.

Zuid-Europa, dat goed is voor 60% van de Franse afzet, wordt door de Franse sector niet meer gezien als een groeimarkt. De strategie is hier dan ook gericht op consolidatie van het Franse marktaandeel. Voor een gezamenlijke, strategische aanpak van de Oost-Europese markt hebben diverse organisaties uit bedrijfsleven en overheid recent afspraken gemaakt die ook zullen worden ingebed in het eveneens recent getekende Frans-Russische akkoord voor voedselzaken. Echter, de fytosanitaire eisen van Rusland en de (te) lage dekking van de Franse exportkredietverzekering blijven een zorgpunt voor de sector.

De Franse consumentenmarkt blijft stabiel. Het aandeel van kleinverpakkingen (2,5 kg of minder) neemt toe, evenals de voorkeur voor vastkokende rassen. Het voornaamste afzetcircuit blijven de supermarkten die, met slechts vijf ketens, in Frankrijk zeer geconcentreerd zijn en dus een machtspositie hebben. De frequente promotieacties van de retailers voor aardappelen tegen afbraakprijzen wekken de nodige wreveld op bij de sector.

Dynamische verwerkende sector

Frankrijk verwerkte in 2011 ruim 1 miljoen ton aardappelen (waarvan 60% geleverd op contractbasis) tot 560.000 ton aardappelproducten. 22% van de aangeleverde aardappelen was import. In 2010 produceerde Frankrijk 549.000 ton aardappelproducten. Frankrijk neemt met een aandeel van 8% in de

EU-productie de vierde plaats in, ná Nederland, Duitsland en België. De aardappelverwerkende industrie - 16 bedrijven, gebundeld in GIPT (sectororganisatie van de verwerking) - draait uitstekend en kent nog steeds een flink groeipotentieel. De Franse consumptie van aardappelproducten in 2011 bedroeg 857.000 ton. Uitgedrukt in procentueel aandeel per product is dit: 75% diepvriesproducten (+5%), 13% chips (+2%) en 9% gedroogde producten (+0,7%). De (groei)markt van buitenhuisconsumptie met 430.000 ton product in 2011 - waarvan vooral diepvriesproducten - is aan het succes van de goed draaiende industrie niet vreemd. Er is een toenemende vraag naar aardappelen. McCain kondigde recent aan zijn Europese verwerkingscapaciteit te zullen vergroten. Hiervoor zal het bedrijf 600.000 ton extra aardappelen nodig hebben voor de komende vijf jaar. McCain heeft in Frankrijk drie productie-units. De import van verwerkte producten bedroeg in 2011 687.000 ton (+14% tegenover 2010), waarvan tweederde diepvriesproducten. Voornaamste leveranciers waren Nederland en België. Frankrijk exporteerde echter slechts 393.000 ton (+28% tegenover

2010), waarvan 90% diepvriesproducten. Voornaamste afnemers waren Italië, Spanje en Nederland.

Ook de aardappelzetmeelindustrie is in Frankrijk een belangrijke sector. In 2011 werden 977.000 ton zetmeelaardappelen verwerkt tot 223.000 ton zetmeel. 67% is bestemd voor de papier/kartonindustrie en 32% voor de voedingsmiddelenindustrie. Zetmeelaardappelen worden op contractbasis geteeld door 1281 telers, met een gemiddelde opbrengst van 55 ton/hectare op een totaal areaal van 20.089 hectare. België en Italië waren de grootste leveranciers. De totale import 2011 van aardappelzetmeel beliep 17.000 ton en vertoont een dalende tendens. De voornaamste leveranciers van zetmeel zijn, in afnemende orde, Nederland (42%) en Duitsland (33%). Sinds 2006 worden exportstatistieken van zetmeel niet meer gepubliceerd (bedrijfsgeheim). In 2006 bedroeg de Franse export 92.000 ton zetmeel. De Franse overheid heeft, ondanks het verzet van deze sector, gekozen voor ontkoppeling van de directe inkomenssteun voor de productie van zetmeelaardappelen tot de inwerkingtreding van het nieuwe GLB in 2014.

Conclusie

Het moge duidelijk zijn dat de Franse aardappelsector niet stil zit. Gezien het verbeterde investeringsklimaat zowel in agro-apparatuur als in de voedingsmiddelenindustrie, zullen hier ongetwijfeld nieuwe kansen liggen voor Nederlandse exporteurs. Ook de sterke groeimarkt van aardappelproducten, onder merknaam of private label, biedt kansen, vooral in het segment buitenhuisconsumptie. Dit wordt nog eens benadrukt door een recent marktonderzoek.

Landbouwrapad Parijs

Voor meer informatie:

www.cnipt.fr (consumenten aardappelsector)
www.gipt.net (verwerkende sector)
www.plantdepommesdeterre.org (pootgoedtelers)
www.gnis.fr (keuringsinstantie zaaizaden en pootgoed)
www.axema.fr (landbouwmachines/-materieel)

Adresboeken : Le guide des filières Pommes de Terre (incl. de aardappelindustrie, Editions Ad Hoc) ; L'Officiel des Industries de la Conserve (incl. convenienceproducten ; Editions Comindus).